

Abstrakt

Tato diplomová práce za pomoci korpusu analyzuje české překlady jazykově asymetrického jevu německých privativ na *-frei* a *-los*, a to z hlediska typologie (mikrostylistika a makrostylistika), z hlediska Popovičovy výrazové/stylové adekvátnosti (zeslabení, zesílení, shoda) a z hlediska případného inherentního hodnocení vztahu nepřítomnosti, tedy privace, které může být v německém privativu obsažené. Privativa jsou adjektiva, která vyjadřují nepřítomnost toho, co je vyjádřené jejich první částí; pro kontext této práce to jsou privativa zakončená na sufixoidy *-frei*, *-los*, *-arm* a *-leer*. V *Úvodu* je načrtnut a objasněn současný stav zkoumané tematiky, který je ukotven časově i místně. Je zdůrazněno, že korpus je zde využit nejen pro překlad jako takový, ale také pro teorii překladu. Hypotéza vychází z toho, že německá privativa jako gramatický jev nemají v češtině v této podobě obdobu, a tudíž často chybí přímý ekvivalent. Je pravděpodobné, že překladatel bude muset volit také víceslovná překladová řešení a někdy i větná; to znamená, že tento posledně jmenovaný případ opustí rámec mikrostylistiky a dostane se na rovinu makrostylistiky. Kromě tohoto zásahu do větné skladby skrývá jazyková asymetrie pro překladatele další možnosti i rizika, tentokrát stylistická: už i u jednoslovného, a tím spíše u víceslovného či dokonce větného ekvivalentu může dojít ke stylovému vybočení (Stilbruch). Spíše než styl ve smyslu tradičních stylových vrstev jazyka budou sledovány stylové posuny (zesílení, zeslabení, shoda) v pojetí slovenského translatologa Antona Popoviče. Třetí částí hypotézy bylo očekávání, že některá překladová řešení v sobě mohou nést prvky počínající překladatelštiny tak, jak ji chápe izraelský translatolog Gideon Toury. V *Teoretické části* jsou privativa vymezena pro kontext této práce, je přiblíženo jejich slovtvorně pomezí postavení, jejich nejednoznačný status v německých příručkách i ve zdrojích on-line, motivace jejich vzniku, jejich sémantika, pragmatika i produktivita, to vše se zvláštním zřetelem na privativa končící na *-frei* a *-los*. Dále je zmíněn pojem privativ v českých publikacích; následující kapitola se věnuje korpusům obecně i konkrétně translatologickému přístupu k nim, poté jsou naznačeny styčné body mezi korpusem a deskriptivní linií translatologie včetně nejčastěji zkoumaných jevů. Následně jsou popsána translatologická východiska této práce, která se odrážejí už v hypotéze. *Empirická část* nejdříve přibližuje metody výzkumu, motivaci pro výběr zrovna těch dvojic privativ, které se liší pouze sufixoidním zakončením, způsob získání jejich exportů, jakož i další konkrétní práci s korpusem včetně aplikace translatologických východisek na tento materiál, jejímž cílem je potvrdit či vyvrátit výše zmíněnou hypotézu.

Klíčová slova

Česká adjektiva, německá adjektiva, privativa, privativa na *-frei* a *-los*, polosufixy, sufixoidy, jazykové korpusy, InterCorp, ČNK, translatologický přístup ke korpusu, korpus a teorie překladu, Descriptive Translation Studies, výrazová adekvátnost, výrazové posuny, mikrotylistika, makrotylistika, překladatelština, Anton Popovič, překlad, originál, překladové ekvivalenty.